

Zbigniew Sawicki

Januszewo, st. 4, gm. Susz, woj.
elbląskie, AZP 25-52/4

Informator Archeologiczny : badania 30, 213-214

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wylewy były na ogół dość mocno wywinięte na zewnątrz, chociaż wystąpiły także naczynia o prosto zakończonych, lekko esowatych wylewach. W materiale masowym na uwagę zasługuje fragment naczynia o cechach ceramiki typu drohiczyńskiego. Miał on wydłużoną, wyraźnie oddzieloną od brzuśca szyjkę, zdobioną ornamentem stempelkowym (brzusiec był zdobiony linią falistą). Tylko jeden obiekt z dziesięciu przebadanych w ostatnich 7 latach na terenie wału kemowego zamykającego osadę od północy może być datowany na okres starszy niż wczesne średniowiecze. Była to jama, najprawdopodobniej kształtu owalnego (w znacznej mierze zniszczona przez dół na ziemniaki), o średnicy około 1 m i głębokości około 20 cm. Materiał ceramiczny, który w niej znaleziono, zbliżony był do znanego z najstarszej fazy użytkowania grodziska i osady – wstępnie można go datować na wczesny okres lateński. Oprócz ceramiki i polepy (ta ostatnia wystąpiła szczególnie licznie w jamie podłużnej; wiele fragmentów miało odciski konstrukcyjne) w sezonie 1996 znaleziono kilka interesujących zabytków wydzielonych, m.in. wykonaną z brązu szpilę, której główkę ozdobiły ułożone na kształt krzyża okrągłe tarczki, oraz wykonany z gliny fragment głowy konia.

Hłomcza, st. 1,
gm. Sanok, woj. krośnieńskie

patrz: wczesna epoka żelaza

HUSZLEW, st. 1,
gm. loco,
woj. białkopodlaskie,
AZP 59-84/1

- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego (VII-VIII w.)
- grodzisko wczesnośredniowieczne (IX-pol. X w. i 1 poł. XI w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu i sierpniu przez mgr. mgr Ryszarda Cędrońskiego, Antoniego Smolińskiego i Sławomira Żółkowskiego (PHU „AN-WIT” Warszawa). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań.

Zadokumentowano strop zachowanych warstw kulturowych i naturalnych na części obwodu grodziska, głównie na obwodzie wału zewnętrznego, oraz wybrane partie majdanu. Zlokalizowano konstrukcje związane z bramą grodziska oraz konstrukcję związaną z przystanią rzeczną. Przeprowadzono również przekop sondażowy przez całe grodzisko, w wyniku czego wyróżniono następujące strefy grodziska i otoczenia: A – teren poza fortyfikacjami grodziska, B – fosę zewnętrzną, C – wał zewnętrzny, D – obszar pomiędzy wałem zewnętrznym a wałem wewnętrznym, w tym D₁ – rów przy wale zewnętrznym, D₂ – obszar pomiędzy rowem a fosą wewnętrzną, D₃ – zasypaną fosę przy wale wewnętrznym, E – zniwelowany wał wewnętrzny, E/F – zabudowę na zniwelowanym wale wewnętrznym – krawędź majdanu, F – majdan. W przekopie natrafiono na kilka obiektów, w tym na konstrukcje drewniane. Stwierdzono dwie fazy użytkowania obiektu: I faza – druga dekada XI w., II faza – zapewne lata 30. XI wieku. Wskazywał na to materiał zabytkowy związany ze strefą mazowiecką, bez wpływów ruskich.

Ilża-Chwałowski Trakt, st. 21,
gm. Ilża, woj. radomskie

patrz: neolit

Jankowo Dolne, st. 20,
gm. Gniezno, woj. poznańskie

patrz: późne średniowiecze

JANUSZEWO, st. 4,
gm. Susz,
woj. elbląskie,
AZP 25-52/4

- ślady osadnictwa schyłkowopaleolitycznego
- osada wczesnośredniowieczna (XI-XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 11 października do 11 listopada przez mgr. Zbigniewa Sawickiego (Muzeum Zamkowe w Malborku). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Stanowisko położone jest na terenie dużego mezoregionu zwanego Pojezierzem Iławskim, na skraju wielkiej równiny sandrowej, rozciągającej się od Jeziora Jeziorak w kierunku zachodnim, w odległości 0,5 km na południowy zachód od Jeziora Januszewskiego i 1,3 na północny-wschód od wsi Januszewo, w terenie silnie pofalowanym, na powierzchni którego zalega słaba gleba piaszczysta o niewielkiej miąższości. Wytyczono 5 niewielkich wykopów. Łącznie przebadano powierzchnię 27,5 m².

Układ warstw na stanowisku wzdłuż północnej krawędzi piaśnicy był następujący: warstwa wierzchnia – słaba gleba piaszczysta barwy ciemnoszarej, miąższość 20-40 cm; warstwa kulturowa – szary i jasnoszary piasek o miąższości od 10 do miejscami 60 cm; całec – czysty

piasek wydmy barwy jasnożółtej. Odkryto 6 obiektów o charakterze osadniczym. Ich wyraźna koncentracja wystąpiła w północnej, przykrawędnej części stanowiska. Wykopy I i II założono w celu zadokumentowania i wyeksplorowania widocznych i częściowo zniszczonych obiektów nr 1, 2, 3. Wykop III założono w centralnej części zwirowni. Celem podstawowym było stwierdzenie, czy ta część stanowiska pozostała nienaruszona w okresie funkcjonowania piaszkowni. Poczynione obserwacje wyraźnie wskazywały na wtórny charakter odsłoniętych nawarstwień. Wykop IV wysunięty był najbardziej na wschód stanowiska. Założeniem było określenie charakteru i miąższości warstwy kulturowej w tym rejonie. W obrębie wykopu odkryto obiekt nr 6 z bogatym materiałem ceramicznym. Wykop V to niewielki sondaż usytuowany dalej na południe, u podstawy wzniesienia stanowiącego trzon właściwej piaszki. Celem było określenie zasięgu stanowiska i charakteru warstwy kulturowej.

Zdecydowanie najliczniejszą grupę zabytków stanowią fragmenty ceramiki – ogółem znaleziono 626 fragmentów, które na podstawie obserwacji cech formalno-typologicznych zaliczyć należy do V GT. Na uwagę zasługuje odkrycie fragmentu żelaznego noża w obiekcie nr 3. Osobną kategorię zabytków stanowią przedmioty krzemienne (9 egzemplarzy).

JARANTOWICE, st. 7,
gm. Wąbrzeźno,
woj. toruńskie,
AZP 33-46/7

- osada kultury późnej ceramiki wstęgowej (neolit)
- osada z okresu halszackiego i okresu lateńskiego
- osada wczesnośredniowieczna (2 połowa X–połowa XI w.)

Badania weryfikacyjno-sondażowe, przeprowadzone w listopadzie przez mgr. Pawła Gurtowskiego (PSOZ Toruń). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 4,5 m².

Prace miały na celu uściślenie danych na temat istniejących zagrożeń (głęboka orka) i stanu zachowania nawarstwień kulturowych oraz pozyskanie materiałów pozwalających na dokładniejsze datowanie nawarstwień. Wyeksplorowano 2 niewielkich rozmiarów obiekty osadnicze, których lokalizacja na stanowisku była czytelna z powodu naruszenia ich głęboką orką. Były to jamy o średnicy około 1 m i miąższości dochodzącej do 40 cm. Z ich wypełnisk pozyskano łącznie 100 fragmentów ceramiki i przesiłki gliniary. Materiały te wydatowano na okres od 2 połowy X do połowy XI w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Toruniu. Badania zakończono.

JURÓW, st. 1,
gm. Jarczów,
woj. zamojskie,
AZP 95-92/1

- grodzisko wczesnośredniowieczne (X(?)–XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Ewę Banasiewicz i dr. hab. Irenę Kutyłowską (Katedra Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. W południowej partii grodziska założono rów sondażowy szerokości 1,5 m, podzielony na 3 wykopy badawcze o łącznej długości 25 m. Ponadto wykonano 39 odwiertów, w tym 15 w południowej partii grodziska i 24 wzdłuż osi wschód–zachód w partii północnej.

W wykopach uchwycono przebieg wału oraz rozpoznano nikielne ślady warstwy kulturowej na majdanie. Wał na południowym odcinku był zbudowany z pojedynczej konstrukcji skrzyniowej, z przylegającym od wewnątrz budynkiem mieszkalnym, datowanym licznymi zabytkami ruchomymi na XII–połowę XIII w. Z nawarstwień w odwiertach wynika, że wał nie był na całym obwodzie jednolity – najszerszy był od strony wysoczyzny, tj. od południowego zachodu, natomiast węższy po stronie południowej i wschodniej, gdzie z jego konstrukcjami przewiązana była zabudowa przywałowa. Grodzisko jest mocno zniszczone stałą orką, tak że z nasypów wałów i z reliktyw zabudowy przywałowej zachowała się najczęściej warstwa miąższości 20–40 cm.

Materiały przechowywane są w Muzeum Regionalnym w Tomaszowie, dokumentacja w PSOZ w Zamościu. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowo-wschodniej”, t. II, 1997. Badania powinny być kontynuowane.

KALDUS, st. 3,
gm. Chełmno,
woj. toruńskie,
AZP 33-41/3

- grodzisko wczesnośredniowieczne

Badania wykopaliskowe przeprowadzone w lipcu i sierpniu przez dr. Wojciecha Chudziaka (Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Finansowane przez Ministerstwo Kultury i Sztuki (Program „1000-lecie Zjazdu Gnieźnieńskiego”). Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 100 m².